

Odnos prema dijaspori i Srbima u regionu zasnovan je na članu 13. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija štiti prava i interese svojih državljana u inostranstvu i razvija i unapređuje odnose Srba koji žive u inostranstvu sa matičnom državom.

Republika Srbija odnosima sa dijasporom i Srbima u regionu pridaje izuzetan značaj o čemu svedoče *Deklaracija Vlade Republike Srbije o proglašenju odnosa između otadžbine i rasejanja odnosom od najvećeg državnog i nacionalnog interesa* (Službeni glasnik RS", br. 86/06

)

,
Zakon o dijaspori i Srbima u regionu

(
"Službeni glasnik RS", br. 88/09

)

i
Strategija očuvanja i jačanja odnosa matične države i dijaspore i matične države i Srba u regionu

(
"Službeni glasnik RS", br. 4
/11).

Pod pojmom "dijaspora", u skladu sa Zakonom o dijaspori i Srbima u regionu, podrazumevaju se
državljeni Republike Srbije koji žive u inostranstvu i pripadnici srpskog naroda, iseljenici sa teritorije Republike Srbije i iz regiona i njihovi potomci.

P

oj

a

m "Srbi u regionu", u skladu sa navedenim zakonom, podrazumeva pripadni
ke

srpskog naroda koji žive u Republici Sloveniji, Republici Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Republici Makedoniji, Rumuniji, Republici Albaniji i Republici Mađarskoj.

S jedne strane, Zakonom definisan pojam dijaspore ukazuje na poštovanje principa multietničnosti u radu sa dijasporom, jer su pripadnici dijaspore svi državljani Republike Srbije koji žive u inostranstvu. S druge strane, Zakon uvodi pojam „Srbi u regionu“ kao izraz težnje matične države da unapređuje položaj i prava srpskog naroda koji živi van granica Republike Srbije. Imajući u vidu navedeno, zvanični podaci o ukupnom broju srpske dijaspore i Srba u regionu ne postoje, dok ranije procene govore o broju od više od pet miliona ljudi.

Interes Republike Srbije kao matične države je da državljani Republike Srbije i pripadnici srpske zajednice u inostranstvu uživaju sva individualna i kolektivna prava koja su garantovana međunarodnim konvencijama i bilateralnim međunarodnim ugovorima. U procesu jačanja bilateralnog dijaloga sa državama regiona važan deo čini i unapređenje prava pripadnika srpskog naroda u državama regiona, a koja se tiču upotrebe srpskog jezika i pisma, negovanja

kulture, nacionalne istorije, kulture sećanja, očuvanja i zaštite srpskog kulturno-istorijskog nasleđa, informisanja na srpskom jeziku, adekvatnog političkog predstavljanja i organizovanja u zemljama regiona.

Republika Srbija nastoji da pomogne da se dijaspora i Srbi u regionu uspešno integrišu u zemlje u kojima žive, imajući u vidu da jedino dobro integrisana zajednica može da doprinese unapređenju bilateralnih odnosa.

S druge strane, proces integracije sa sobom nosi opasnost od asimilacije. U tom smislu Ministarstvo spoljnih poslova čini sve napore da izađe u susret potrebama svojih državljana i iseljenika srpskog porekla u stranim državama i pomogne u očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta. Procena je da u svetu danas postoji više od 1300 organizacija i udruženja, uključujući i različite organizacione oblike pri SPC, čija je delatnost u najvećoj meri umerena upravo na očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta srpskog naroda u inostranstvu.

Oblast Saradnje sa dijasporom i Srbima u regionu obavlja se putem dve opšte programske aktivnosti: Očuvanje i jačanje nacionalnog i kulturnog identiteta i Zaštita prava i interesa dijaspore i Srba u regionu. Organ u sastavu Ministarstva Uprava za saradnju s dijasporom i Srbima u regionu obavlja poslove državne uprave i stručne poslove navedene u Zakonu o ministarstvima:

- praćenje položaja državljana Republike Srbije koji žive izvan Republike Srbije
- podrška procesu poboljšanja uslova za ostvarivanje biračkog prava državljana Republike Srbije koji žive u inostranstvu
- pomoć u očuvanju i razvoju duhovne, nacionalne i kulturne samobitnosti srpskog naroda izvan Republike Srbije; poboljšanje veza iseljenika, državljana Republike Srbije koji žive u inostranstvu i njihovih organizacija s Republikom Srbijom
- informisanje iseljenika, državljana Republike Srbije u inostranstvu, o politici Republike Srbije
- pomoć u procesu uključivanja iseljenika, lica srpskog porekla, lica poreklom iz Srbije i državljana Republike Srbije koji žive u inostranstvu u politički, ekonomski i kulturni život Republike Srbije i njihov povratak u Republiku Srbiju, kao i druge poslove određene zakonom

Mreža diplomatsko konzularnih predstavništava je od neprocenjivog značaja za pripadnike dijaspore i Srba u regionu. U tom smislu Ministarstvo spoljnih poslova jačajući svoju mrežu posebnu pažnju posvećuje potrebama dijaspore i Srba u regionu, svesni činjenice da upravo diplomatsko – konzularna mreža i njeni zaposleni predstavljaju mesto prvog kontakta sa matičnom državom u inostranstvu.

U oblasti saradnje sa dijasporom i Srbima u regionu diplomatsko konzularna predstavništva prevashodno obavljaju sledeće aktivnosti:

- efikasno pružaju konzularne usluge za koje su ovlašćena
- posećuju srpsku dijasporu u udaljenijim krajevima (održavanje konzularnih dana), obavljaju razgovore i pružaju potrebne informacije našim građanima
- sarađuju sa svim srpskim udruženjima, organizacijama, klubovima i drugim asocijacijama u cilju boljeg unutrašnjeg povezivanja i ujedinjavanja srpske dijaspor
- angažuju se na povećanju i poboljšanju obrazovanja na srpskom jeziku na svim nivoima školovanja u zemlji prijema i u tom cilju sarađuju sa nadležnim institucijama zemlje domaćina

- pomažu u organizovanju i uspostavljanju dopunske nastave na srpskom jeziku (MPNTR)
- pomažu očuvanje privrženosti dijaspor matici i u drugoj, trećoj i svakoj narednoj generaciji negovanjem srpskog jezika i kulture
- angažuju se na organizaciji i realizaciji kulturnih, sportskih i drugih manifestacija u srpskoj dijaspori
- staraju se o kulturno - istorijskim spomenicima i srpskim vojnim memorijalima i ratnim grobljima iz Prvog i Drugog svetskog rata, i iz svih drugih perioda stradanja Srba
- sarađuju sa SPC i njenim eparhijama u inostranstvu
- usmeravju stručne i finansijske potencijale dijaspor i Srba u regionu na bazi partnerstva dijaspor i Srba u regionu i matične države u cilju naučnog i ekonomskog razvoja Republike Srbije.